

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-601727-I/08/KJ

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, dnia

15. XI. 2013

Pani
Krystyna Szumilas
Minister Edukacji Narodowej

Al. J. Ch. Szucha 25
00 - 918 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

W napływających do mnie skargach podnoszony jest problem dotyczący nieuczestniczenia w zajęciach z religii. Skarżący informują mnie, że w **przedszkolach i szkołach zdarzają się przypadki żądania od rodziców pisemnych oświadczeń, iż przedszkolak bądź uczeń nie będzie uczestniczył w lekcjach religii.** Postępowanie takie narusza obowiązujące przepisy prawa.

Prowadzenie lekcji religii/etyki w szkołach uregulowane zostało w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. z 2004 r. Dz. U. Nr 256, poz. 2572 ze zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36, poz. 155 ze zm.; dalej: rozporządzenie).

Zgodnie z § 1 ust. 1 powołanego rozporządzenia lekcje religii w szkołach organizuje się na życzenie rodziców uczniów lub na życzenie pełnoletnich uczniów. Ust. 2 tego przepisu przewiduje, iż życzenie to wyrażone może być w najprostszej formie i nie musi być ponawiane w kolejnym roku szkolnym. Może natomiast być zmienione. Przepis ten ma także zastosowanie również do oświadczenia o uczestniczeniu w lekcjach etyki.

Przepisy dotyczą jedynie oświadczeń dotyczących chęci uczestnictwa w zajęciach, nie przewidują sytuacji odwrotnej, czyli obowiązku składania oświadczeń o nieuczestniczeniu w lekcjach religii bądź etyki. Takie oświadczenie byłoby konieczne w przypadku rezygnacji z tych lekcji. Szkoła nie ma więc prawa domagać się ani

corocznych oświadczeń dotyczących uczestniczenia, ani też dotyczących nieuczestniczenia w lekcjach religii/etyki. Niedopuszczalne jest także wpisywanie nieobecności uczniom, których rodzice nie złożyli ponownych oświadczeń. Stanowi o tym wyraźnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia. Z informacji uzyskanych w szczególności od Mazowieckiego Kuratora Oświaty wynika, że zasadniczą **przyczyną tego typu nieprawidłowości jest nieodpowiednia organizacja pracy szkół.**

Uczestniczenie lub nieuczestniczenie w przedszkolnej albo szkolnej nauce religii lub etyki nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek w jakiegokolwiek formie. Domaganie się od rodziców, by składali oświadczenie, iż ich dziecko nie będzie uczestniczyć w lekcjach religii może być odebrane jako forma dyskryminacji ze względu na przekonania religijne bądź bezwyznaniowość. Może być także uznane za naruszenie Konstytucji, która w przepisie art. 53 ust. 7 stanowi, iż nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawniania swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznaniowych.

Uwzględniając powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o rozważenie zwrócenia uwagi kuratorom oświaty, a za ich pośrednictwem dyrektorom placówek oświatowych, na konieczność stosowania obowiązujących - we wskazanym wyżej zakresie - przepisów prawnych i powiadomienie mnie o podjętych w tym zakresie działaniach.

Z powrotem
Gene Szymon